

Múzeumi és könyvtári fejlesztések mindenkinek „Az én könyvtáram”

EFOP-3.3.3-VEKOP-16-2016-00001

Az AZOLO „vírus” terjesztése

mintaprogram

Fejlesztési irány: szövegértés

Célcsoport: 5. osztály

Speciális tudnivaló: nincs

Tartalomjegyzék

Tartalomjegyzék	2
I. A PROGRAMFÜZET ALAPADATAI	3
I.1. A program megnevezése	3
I.2. Fejlesztők	3
I.3. A program célja, célcsoportja	3
I.4. A program időtartama (óraszám)	3
I.5. A program során elsajátítandó kompetenciák	3
II. HASZNOS TUDNIVALÓK	4
II.1. A program megvalósításában való előrehaladás rendszere	4
II.2. A tanulást segítő eszközök	4
II.3. A program során alkalmazott módszerek	4
III. A PROGRAM TARTALMA	5
IV. A PROGRAM TANANYAGA	6
IV.1. A modul adatai	6
IV.2. A modul adatai	7
IV.2.1. Tanulási feladat - szövegértés, szövegalkotás szóban és írásban	7
IV.2.2. A tananyag és a feldolgozás részletes bemutatása	8
IV.2.3. Értékelés	12
IV.3. A modul adatai	12
IV.3.1. Tanulási feladat – szövegalkotás írásban, szövegértés	12
A tanulási feladatokhoz tartozó rész célkitűzések:	12
IV.3.2. A tananyag és a feldolgozás részletes bemutatása	13
IV.3.3. Értékelés	16
V. VÁRT EREDMÉNYEK	16
VI. ESZKÖZLISTA	16
VII. SZAKIRODALOM-JEGYZÉK	17
VIII. MELLÉKLETEK	17

I. A PROGRAMFÜZET ALAPADATAI

I.1. A program megnevezése

A program címe: Az AZOLO „vírus” terjesztése

I.2. Fejlesztők

Fejlesztő(k) neve: Czupi Gyula

A fejlesztésben közreműködők neve:

I.3. A program célja, célcsoportja

A program célcsoportjába az 5. osztályos diákok tartoznak, mert ekkortól indulhat el az Azolo program használata, és folytatódhat a felső tagozat minden évfolyamában a magyar irodalom tantárgy tananyagának kiegészítésére a tárgyat oktató pedagógus és az adott település könyvtárosai, valamint az iskolai könyvtáros együttműködésével. A program célja, hogy a tanulókkal megismertessük az azolo.hu internetes felület nyújtotta lehetőségeket, amely segíthet az olvasóvá nevelés folyamatában.

Váljon nyilvánvalóvá a diákok számára az egymás közötti és tanárakkal való együttműködés lehetősége, módja, mely az olvasóvá válást segíti. A program használata a szövegértés fejlesztésének, az anyanyelv tudatos használatának és a digitális kompetencia alakításának eszközévé válhat.

Az olvasmányélmények kapcsán a diákok lehetőséget kapnak kedvelt olvasmányaik bemutatására.

Mindezek mellett, mivel többek között csoportmunkában dolgozzák fel az információkat, a tanulók képesekké válnak közösen, egymást segítve tanulni, feladatokat megoldani.

Cél, hogy a diákok képesek legyenek információkat gyűjteni egy adott témában az interneten, a szerzett információk között tudjanak válogatni. A párban vagy csoportban végzendő feladatok során legyenek képesek együtt dolgozni egymást segítve, kiegészítve.

A projekt alkalmazható a tanórai ismeretek színesítésére, a tanulók érdeklődésének felkeltésére.

I.4. A program időtartama (óraszám)

2 x 1,5 óra

I.5. A program során elsajátítandó kompetenciák

Kompetenciák (Nat): szövegértési kompetencia, szociális kompetencia, önálló tanulás, digitális kompetencia

A tanuló a program befejezése után

- legyen képes tájékozódni a könyvtári állományban és a világhálón, legyen képes az információkeresésre,
- legyen képes használni szótárakat, lexikonokat, enciklopédiákat,
- legyen képes a kapott információkat értékelni, összehasonlítani, szelektálni,
- legyen képes önállóan vagy csoportban feladatokat megoldani,
- legyen képes az összegyűjtött információkból egy rövid szöveg (kérdések és válaszok) megalkotására,

- legyen képes önálló feladatmegoldásra és csoportban való tevékenykedésre,
- tudatos olvasókká váljanak, akik az olvasmányaik sokrétű kihasználási lehetőségeit ismerik,
- szívesen beszélgetnek olvasmányaikról, ajánlanak társuknak olvasni valót, tudatosan olvasnak,
- képesek a nem ismert szavakat, kifejezéseket könyvtári és internetes eszközök segítségével megismerni.

Fejlesztett kulcskompetenciák: anyanyelvi, digitális, tanulási képességek kompetenciái.

II. HASZNOS TUDNIVALÓK

II.1. A program megvalósításában való előrehaladás rendszere

A program tananyagát 2 modulra bontottuk. A modulok önállóan és egymást követően is alkalmazhatók. A modulokra bontás alapját az elsajátítandó kompetenciák, ismeretek adják. Minden tanulási feladathoz önellenőrzés, önértékelési kérdések, feladatok találhatók, melyek segítségével a tanuló, illetve a foglalkozás vezetője ellenőrizheti, milyen mértékben sikerült elsajátítania a tanulási feladatban meghatározottakat. A modulok végén, azok tananyagára épülő feladatok találhatók, melyek segítségével a foglalkozás vezetője ellenőrizni tudja a tanuló előrehaladását a modul célkitűzésére vonatkozóan. A program összegző értékeléssel zárul, melynek segítségével a foglalkozás vezetője komplex módon ellenőrizni tudja, hogy mennyire felelt meg a programban végzett tevékenység a célkitűzéseknek.

II.2. A tanulást segítő eszközök

- Projektor vagy interaktív tábla használata. Csoportonként legalább egy számítógép/táblagép.
- Egynyelvű (Magyar értelmező kéziszótár. Főszerk. Pusztai Ferenc, szerk. Gerstner Károly et al. 2. átd. kiadás. Budapest, Akadémiai. 2003. XXIV, 1507 p.) szótár,
- Idegen szavak szótára (Bakos Ferenc: Idegen szavak és kifejezések szótára. 3. kiad. Budapest, Akadémiai. 2013. 723 p.),
- ezek funkcióját betöltő linkek pl.: <https://hu.wiktionary.org/wiki/>
- <https://wikiszotar.hu/ertelmezo-szotar/>

II.3. A program során alkalmazott módszerek

- kooperatív munka
- csoportmunka, heterogén csoportokban
- prezentáló, ismeretközlő módszer a foglalkozás vezetőjétől

III. A PROGRAM TARTALMA

modul száma	címe	óraszám
1.	Felkészítő modul	egy hét
2.	Ki az az Azolo?	1,5
3.	Együtt Azoloval	1,5

IV. A PROGRAM TANANYAGA

IV.1. A modul adatai

Modul címe: Felkészítő modul. Az Azolo program alkalmazási lehetőségei a közoktatásban.

Modul sorszáma: 1.

Időtartam (óra): egy hét

Nyilvános könyvtár, vagy ott dolgozó kezdeményezésére indul a program.

1. Kapcsolatfelvétel az oktatási (iskolai) intézmény vezetőjével. Számára rövid vezetői összefoglaló készítése, mely tartalmazza, hogy a hagyományos olvasás világát és az internethasználathoz szokott gyermekek világát összekapcsolni képes, az olvasásra nevelést segítő, az olvasásfejlesztést az iskolai könyvtáros és a magyartanár együttműködésével megvalósító, a hátrányos helyzetben lévő diákok esetén a felzárkóztatás lehetőségét adó, tanulási nehézségek megelőzésére alkalmas, együttműködésre nevelő módszerről, felületről van szó, mely beépülhet az oktatásba és az iskolai életbe.

2. Az intézményvezető jóváhagyása után a cél az iskolai könyvtáros és a magyartanár megnyerése a programnak. Az ő tapasztalataik megismerése, a felvetett problémáik ismerete lehetővé teszi, hogy a programban rejlő lehetőségeket úgy mutassuk be, mint a felvetéseikre megfelelő választ, esetleg megoldást kínáló lehetőséget. Nekik részletesebben el kell és lehet mondani az olvasásra nevelés, az olvasásfejlesztés, a szövegalkotás fejlesztésnek lehetőségét a programban. Fel lehet tárni a hátrányos helyzetűek esetén a programban, ill. a közös olvasásban rejlő felzárkóztatási lehetőséget, mely a tanulási nehézség megelőzésére is alkalmas. A kooperatív tanulási módszerekre épülő feladatok nevelési hatását. A tudatos internethasználat kialakításában is hatékony eszköz.

Előzetes teendők még:

- A kedvenc könyv kiválasztása (amit a végén „átad” ajándék ajánlasként a foglalkozást vezető).
- Az olvasásra szánt szöveg kiválasztása (ha nem a programban javasoltat használja).
- A modulok során ajánlott, használt (kézi)könyvek összegyűjtése.
- A használatra javasolt linkek ellenőrzése.
- A foglalkozásokon használt szövegek sokszorosítása vagy a kivetítés anyagának (ppt) elkészítése.

Irodalom:

A szövegértés helyzete

Vári Péter – Bánfi Ilona – Felvégi Emese – Krolopp Judit – Rózsa Csaba – Szalay Balázs (2000.):

A tanulók tudásának változása. == Új Pedagógiai Szemle 50. évf. 6. sz. pp. 25–35.

<http://epa.oszk.hu/00000/00035/00039/2000-06-ta-Tobbek-Tanulok.html>

Részlet: „A korábbi felmérések legkritikusabb tesztjének az olvasás-szövegértés bizonyult. Ezen a tudásterületen ugyanis az 1986-os első felmérés óta folyamatosan és egyáltalán nem

elhanyagolható mértékben csökkent a tanulói teljesítmény. A terület szakértői többször is kifejezték aggodalmukat, mivel nyilvánvaló volt, hogy **az itt nyújtott alacsony teljesítmény gyakorlatilag minden más területre kedvezőtlen hatással van:** a tudományos szövegek, de még a tudományos ismeretterjesztő munkák is az olvasás-szövegértés viszonylag magas színvonalát feltételezik; **egész tankönyvek válhatnak a diákok számára értelmezhetetlenné pusztán azért, mert befogadásukhoz hiányzik a szükséges nyelvi-kommunikációs háttér.”**

Az olvasás népszerűsítése és fejlesztése, az élményszerű olvasás népszerűsítése terén az Azolo számos lehetőséggel rendelkezik. A programot fejlesztő és a könyveket feldolgozó nagykanizsai Halis István Városi Könyvtár sokféle módszert alkalmazott már. Osztályok megszólítása, nyári táborok, *Az iskola városi könyvtárosa* program. Tudunk arról, hogy mintatanításkor alkalmazta pedagógus (Zalakomár), iskolai könyvtáros Szegeden iskolai érdemjegyszerző programot alapozott az Azolora. Csináltunk városi pontszerző versenyt karácsonyra. Egyéni és csoportos versengés eszköze volt. Lehet ad hoc használni (egy mű olvasása után felidézem általa az olvasmányt), lehet módszeresen pontokat gyűjteni (regisztráció után).

A csapatvezetővel végzett csoportos olvasás és „azolozás” a mindennapi beszélgetés állandó témájává tudja tenni az olvasást, életformává válhat (van, aki hosszabb időn át visszavisszatér újabb olvasmányi után az Azoloba). Kezdeti kísérletek indultak kívülálló kérdésszerkesztésére, sőt párhuzamosan másik intézmény is gyarapította a közös Azolot.

IV.2. A modul adatai

Modul címe: Ki az az Azolo?

Modul sorszáma: 2.

Időtartam (óra): 1,5

Tudnivalók a modul feldolgozásához:

A modul rendszeresen olvasó és kevésbé gyakorlott tanulókkal is elvégezhető.

A feladatokat jelentős részét csoportokban oldják meg a tanulók. Célszerű heterogén (rendszeresen olvasó és rendszeresen nem olvasó tanulókból álló) csoportokat kialakítani. Köztük a feladat teljesítése közben olyan viszony is kialakul, mely a későbbiekben a mindennapi együttlétük során is lehetővé teszi az olvasmányok ajánlását, élmények megosztását.

IV.2.1. Tanulási feladat - szövegértés, szövegalkotás szóban és írásban

A tanuló a tanulási feladatok elvégzése után képes lesz: pl.

- a használható információk felismerésére;
- a talált információk bemutatására;
- a talált információk alkalmazásával, felhasználásával a feladatok önálló/csoportos elkészítésére.

IV.2.2. A tananyag és a feldolgozás részletes bemutatása

A feladatok célja, hogy a tanulók megismerjék az Azolo működési elvét, lehetőségeit. Bevezetésben a foglalkozásvezető kérdéseket tesz föl az Azolo felületén olvasható **Mi az AZOLO? – Diákoknak tartalmakhoz**. Feltétel, hogy a gyerekek a kivetített (vagy eszközeiken megjelenített) honlapképről, esetleg nyomtatva olvassák el ennek tartalmát!

A foglalkozás vezetőjének közlése:

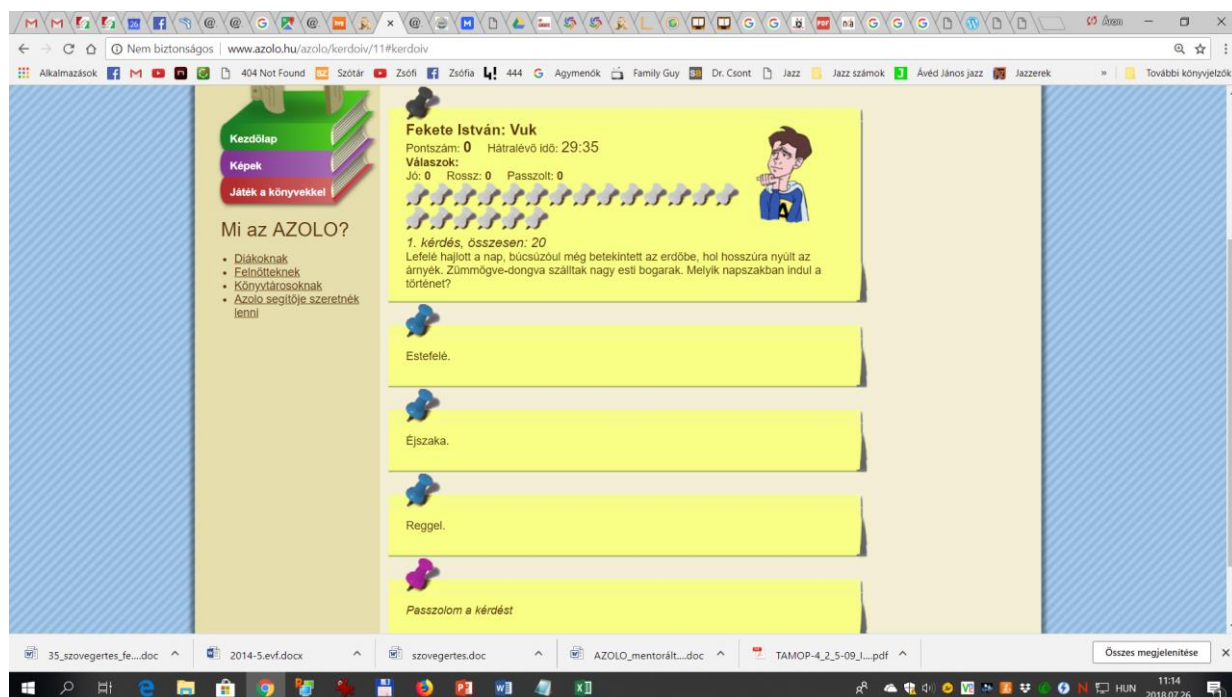
Egy internetes felülettel fogunk megismerkedni. Először megismerkedünk egy mindannyiunk által ismert történet kapcsán a működéssel. Remélem, hogy ez kedvet csinál a program részletesebb megismeréshez. Ezt követően a számotokra megfogalmazott ismertetőt, a **Mi az AZOLO? – Diákoknak** című menüpontot ismerjük meg részletesen. A célunk az, hogy ennek az internetes lehetőségnek a megismerése után minél nagyobb kedvvel olvassatok könyveket a magatok örömeire.

Apropó olvasás! Írjátok fel az előttetek levő cédulára a neveteket, és azt, hogy hány könyvet olvastatok el a 4. osztály befejezése óta. A cédulákat azonnal összeszedjük, ez fog segíteni abban, hogy a foglalkozás során csoportokat tudjuk alakítani (minden csoportba kerüljön kevesebbet és többet olvasó diák).

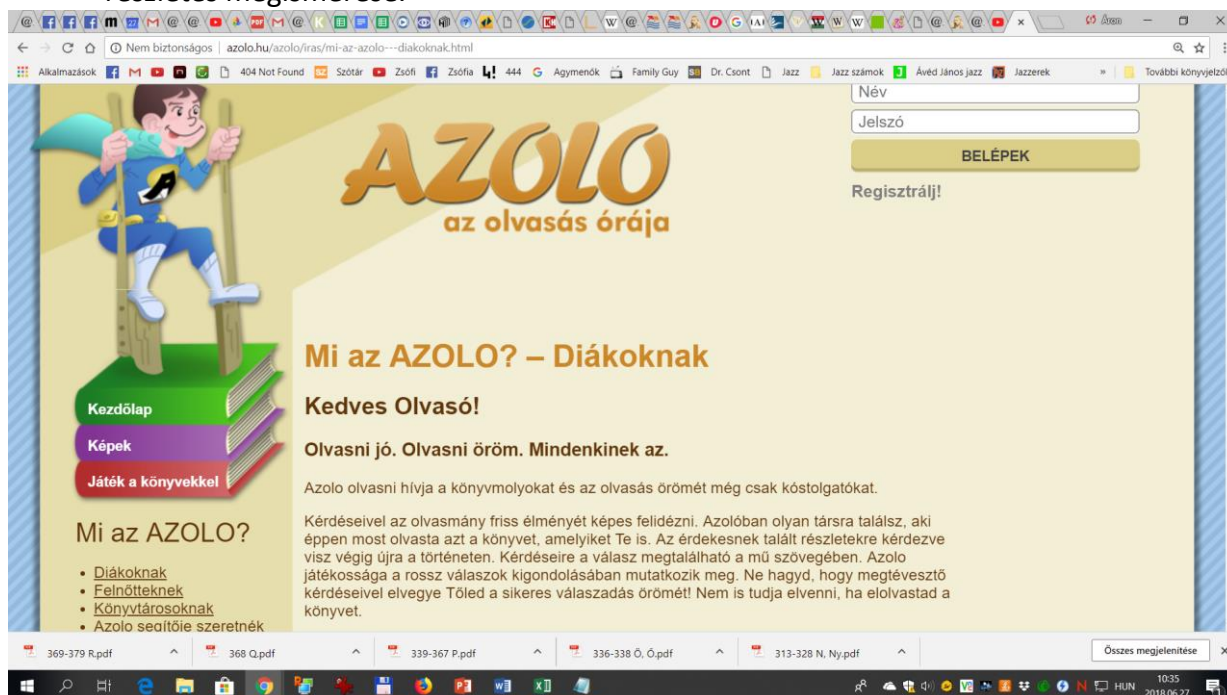
1. feladat - Motiválónak szánt kezdet:

A program megismertetése egy már létező kérdéssor megválaszolásával egy általuk is jól ismert irodalmi alkotásról (pl. A Pál utcai fiúk, Vuk, A két Lotti, Pinokkió).

A foglalkozás vezetője bemutatja a programot (projektorral kivetíti a megfelelő oldalakat stb.), és közösen, a válaszokat megbeszélve, mérlegelve kiválasztják a helyesnek vélt válaszokat a kérdésekre. Azt a választ jelölik meg, amelyiket – ha szükséges, vita után – a diákok többsége – keze felemelésével – elfogad. Ez egy pergő és élénk része az órának, hiszen mindenki beleszólhat a választásba, majd szavazás dönt.

2. feladat A Mi az AZOLO? – Diákoknak című menüpont részletes megismerése.

A foglalkozás vezetőjének közlése:

Most mindannyian olvassátok el a Mi az AZOLO? – Diákoknak című menüpont tartalmát! (A szöveget nyomtatva megkaphatják a diákok, ki is lehet projektorral vetíteni.) Kérem, hogy olvasás közben a nyomtatásban átadott kérdésekre keressétek meg a választ! Amikor mindenki megtalálta a választ, együtt válaszolunk a kérdésekre.

Kérdések és válaszok.

- a) Minek a játékos rövidítése az Azolo név? (Az olvasás órája)
- b) Kiket hív olvasásra Azolo? (könyvmolyokat és az olvasás örömét még csak kóstolgotókat)
- c) Azolo, aki éppen most olvasta azt a könyvet, amelyiket Te is, milyen kérdéseket tesz fel? (érdekesnek talált részletek, olyanok, amelyekre a válasz megtalálható a könyv szövegében)

A válaszadáskor egy kis szövegértelmezési kitérőt is tehetünk:

Kit nevezünk könyvmolynak? (aki sokat és szenvedélyesen olvas) Van-e köztetek ilyen? Ismertek-e ilyen embert? Miért éppen moly? (felfalja a moly azt, amit kedvel, mint az olvasó a könyv tartalmát)

Lehet-e az olvasás örömét kóstolgatni? (arra mondhatjuk ezt, aki az olvasást csak nemrég kedvelte meg)

A válaszokat együtt beszéljük meg. A jól érvelőket külön megdicséjük.

*

Az olvasás ideje alatt az olvasott könyvek számát tartalmazó cédulák alapján a foglalkozás vezetője kialakítja a csoportokat.

Mivel az 5. osztály elején még nem feltétlenül ismerik egymást a gyerekek és az oktatók, ill. a foglalkozás vezetője sem ismeri még eléggé őket, ezért is jó ez a sajátos szempontú csoportalakítási forma. Minden csoportban legyen többet és kevesebbet olvasó gyerek is.

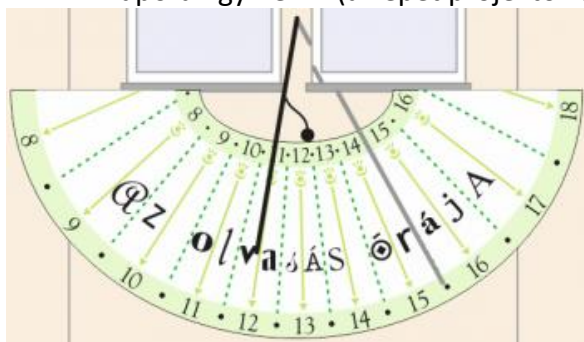
A csoportok (3-5 fő) úgy ülnek le, hogy kommunikálni és kooperálni tudjanak a tagjai, ill. legalább egy számítógép tartozzon egy csoporthoz.

*

A 3. feladat előtt a foglalkozás vezetőjének közlése:

Most pedig csoportokat alakítunk. Minden csoport üljön egy számítógép közelébe, úgy, hogy tudjatok egymással beszélni! Kérem, hogy a feladatok megoldásában mindenki vegyen részt. Először beszéljétek meg a feladatot, majd közösen oldjátok meg!

3. feladat - Csapattjáték. Elkészült az olvasás órája, a nagykanizsai könyvtár falát díszítő napóra. Így néz ki (a képet projektorral kivetítjük):

A csapatok feladata az, hogy rajzolják meg azt az órát, mely számukra az olvasás óráját jelenti. Az óra mindkét jelentése felhasználható (az időt mutató eszköz és 60 perc olvasásra szánt időt is rajzolhatják).

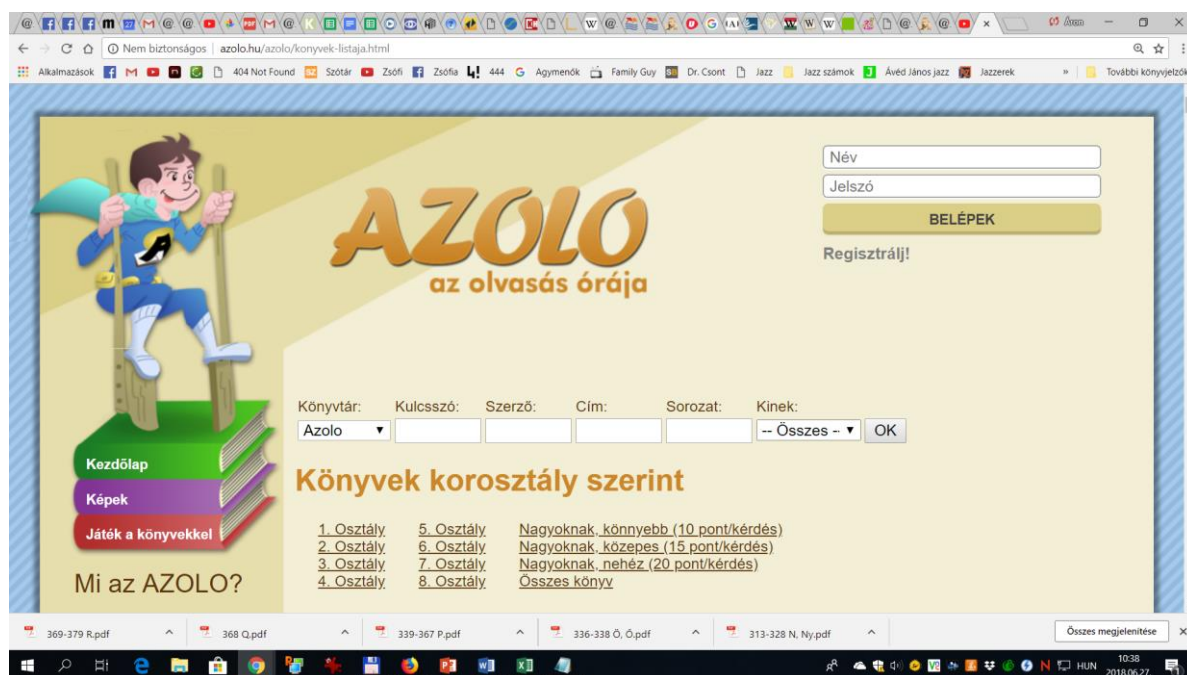
A rajz elkészítésében segíthet, ha arra gondolnak, hogyan és mikor olvasnak. Mit jelent számukra az olvasás. Van-e napjuknak olyan időszaka, a lakásuknak, szobájuknak olyan része, mely az olvasáshoz kötődik.

A rajzokat csapatonként felemelve megmutatják és elmondják, miért ábrázolták a rajzon látható módon az olvasás óráját. Beszámolnak a rajz ismertetése során arról is, mit jelent számukra az olvasás, hogyan és mikor olvasnak a maguk örömeire. A bemutatáskor „szövegalkotás szóban” feladat is megvalósul.

A megoldásokat a faliújságra, vagy más alkalmas eszközre kifüggesztik.

4. feladat - A csapatok a továbbiakban a foglalkozás vezetője által választott és az Azoloban feldolgozott egyik műről gyűjtenek és rendszereznek adatokat.

A cél tehát az, hogy az Azoloban feldolgozott valamelyik könyvről minél több információt összegyűjtsenek. Ennek segítségével pedig ajánlják társaiknak a művet. (A korosztály számára javasolt könyvek az Azoloban a Játék a könyvekkel menü mögött található.) Ebből választhat a foglalkozás vezetője.

A feladat megoldása során nézzék meg azt is, hogy az általuk használt, nyilvános online katalógussal rendelkező könyvtárban megvan-e könyv, írnak-e róla valamit, pl. ki van-e kölcsönözve (tartalék megoldás: a kanizsai könyvtár katalógusára minden Azolo leírás utal).

Az internet egyéb lehetőségeit is kihasználva még adatokat gyűjtenek a műről, esetleg népszerűségéről, szerzőjéről stb.
Jegyzetelés után szóban összegzik tudásukat.

A feladat megoldásához az alábbi szempontokat, példákat tartalmazó lapot minden csoport megkapja. Akkor járnak el hatékonyan, ha a kérdések, szempontok alapján együtt megfogalmazzák, hogy hogyan keresnek az interneten (sajnos nyomtatott anyagot a ma kedvelt gyermekkönyv-szerzőkről és műveikről nagy valószínűséggel nem találnak a könyvtárban). Ha magát a könyvet kézbe tudják venni, akkor arról tudnak adatokat szerezni. A későbbiekben az interneten való keresést egyikük végzi. A többiek figyelik, hogyan keres, ha van ötletük, módosítják a kereső kérdést. A könyv bemutatáshoz az ismertetés készítéséhez készült lapon jegyzetelnek (valaki feljegyezi a többiek által fontosnak tartott információt).

Kérdések a könyvek ismertetéséhez:

Mivel ajánlják az Azoloban és más internetes helyeken a könyvet. (Ha ismered a könyvet, mit tennél még hozzá ezekhez az ismertetőkhöz?)

Mit tudtak meg a könyv írójáról (csak néhány jellemző adat)?

A könyvtárak katalógusaiban megtalálható-e a könyv? (Minél több könyvtár katalógusát nézzétek meg, pl. nézzétek meg a településetek, a megyétek könyvtárában és az Országos Széchényi Könyvtárban is!) Írjátok le, hol találtátok meg, és hol nem!

Találtak-e arról adatot, hogy a könyv éppen ki van kölcsönözve az adott könyvtárból?

Találtak-e információt arról, hogy a kötet mennyire népszerű? (Ezt pl. úgy is meg lehet állapítani, hogy ki van-e kölcsönözve, esetleg valamelyik leírásban, ismertetőben arról írtak, hogy népszerű, de megpróbálhattok más is.)

A könyvről összegyűjtött információk segítségével, melyeket a papírra feljegyeztetek, a csapat egy tagja rövid (1-2 perc) szóbeli összefoglalót mond (ismét megvalósul a szövegalkotás szóban). A csapat tagjai ezt néhány mondatban kiegészíthetik, ha valami fontos kimaradt.

*

Minden csoport bemutatja, ismerteti az elkészített anyagát.

IV.2.3. Értékelés

Zárásként a tanulók egy kört alkotva elmondják röviden, hogy milyen új ismereteket szereztek, milyen forrásokat használtak a feladat megoldásához. Milyen újdonsággal találkoztak munkájuk során. A csoportok értékelik a saját teljesítményüket. Végül egy rövid szavazással visszajelzést adnak az ismertető értelméről, úgy, hogy mindenki arra könyvre szavaz, amelyiket az ismertető alapján a legszívesebben elolvasna. A foglalkozásvezető minden csoport munkáját elismeri, és szimbolikus ajándékként elmondja, hogy neki gyermekkorában mi volt a kedves olvasmánya, melyet megmutat a gyerekeknek.

IV.3. A modul adatai

Modul címe: Együtt Azoloval

Modul sorszáma: 3.

Időtartam (óra): 1,5 óra

Tudnivalók a modul feldolgozásához

A modul rendszeresen olvasó és kevésbé gyakorlott tanulókkal is elvégezhető.

A feladatokat csoportokban oldják meg a tanulók. Célszerű heterogén (rendszeresen olvasó és rendszeresen nem olvasó diákokból álló) csoportokat kialakítani. Köztük a feladat teljesítése közben olyan viszony is kialakul, mely a későbbiekben a mindennapi együttlétük során is lehetővé teszi az olvasmányok ajánlását, élmények megosztását.

IV.3.1. Tanulási feladat – szövegalkotás írásban, szövegértés

A tanulási feladatokhoz tartozó rész célkitűzések:

Az olvasmány megértését, a megértés minőségét, pontosságát (szövegértés) hatékonyan jelzi a szöveghez feltett kérdés. Egy olvasmány kapcsán kérdések, jó és rossz válaszok szerkesztése (szövegalkotás) ennek a modulnak a célja.

Az általuk választott, az Azoloban szereplő történet kérdéseinek megválaszolásával megismerik Azolo kérdésfeltevési módját. (Ez lehet házi feladat is.) Megfogalmazzák a kérdések készítésének szabályait. A foglalkozásoknak a célja az, hogy önállóan készítsenek kérdéseket. Fogalmazzanak helyes és rossz válaszokat is.

A tanuló a tanulási feladatok elvégzése után képes lesz:

- megtalálni (információ felismerése) a történet érdekes fordulatait, jelenségeit, kifejezéseit, jellemzéseit, melyek a kérdések készítésében használható információk;
- a talált információk (érdekes fordulat, jelenség, kifejezés, jellemzés) alkalmazásával; felhasználásával kérdéseket szerkeszteni, (kérdések, jó és rossz válaszok szerkesztése);
- csoportban együtt dolgozni, együttműködni;
- hatékonyan használni az Azolo-programot.

IV.3.2. A tananyag és a feldolgozás részletes bemutatása

A foglalkozásvezető közlése:

Olyan feladatok következnek, melyeket a tanárok szoktak elvégezni. Ők szoktak kérdésekkel bombázni benneteket. Most ti is tanárok lesztek. Ti fogtok kérdéseket megfogalmazni. Sőt egy kicsit olyanok is lesztek, mint a televíziós vetélkedők készítői, akik a jó válasz mellé rosszakat is készítenek.

1. feladat

Először egy ismert kötetben csak a jó és a rossz válaszok jellemzőit figyelik. Megfogalmazzák a számukra jellemző sajátosságokat. A foglalkozásvezető kivetíti vagy szétosztja papíron a példákat, és így magyarázza el részletesen a példákat.

Fekete István Vuk című művéhez készült kérdések közül valók a példák a szabályok megismeréséhez.

1. Azolo csak olyasmit kérdez, ami a szövegben megtalálható (a rossz válasz is hihetőnek tűnik).

- Miért utálta Kag oly nagyon Füstöst, a feketerigót? (Jó válasz: Hangosan szidta Kagot, ha meglátta, ebből bárki megtudhatta merre jár. Rossz válasz: Ő volt a legpletykásabb állat az erdőben. Sokszor meg szeretne volna szorongatni a rigó nyakát, de az ügyesebb volt nála.)

Még akkor is igaz ez, ha némi következtető képességet feltételez a kérdező a helyes válasz érdekében:

- Az égen elvált két felhő, és a nyíláson ragyogva úszott át a hideg fény, az éjszaka lámpása. Mit hívnak az emberek az éjszaka lámpásának? (Jó válasz: Holdvilágot.)

2. Néha fordítva kérdez, több jó válasz között kell megtalálni a rosszat,

Melyik NEM szerepel a történetben Karak intelmei között, miért óvakodjon Vuk a vadász házatól? (Jó válasz a ROSSZ, a kötetben NEM szereplő szöveg: Aki merész, az bátor, de sokszor meggondolatlan. Legnagyobb ellenség a Simabőrű.

3. Kiegészítésre váró szövegbe illő részletet kell megtalálni:

– Ez ér a legtöbbet. Öregapja vére van benne, ki első volt a nemzetségben. ... lesz a neve,

mint az öregapjának – mondta Kag a kis rókakölyökre nézve.
(Jó válasz: Vuk, Rossz válasz: Karak, Csirik)

A rossz válaszokról (ezeket kitalálni a legkedvesebb része szövegalkotási folyamatnak):

Szójáték is bevezethető (Kalán egy nyúl a regényben):

Miért futott el Kalán Kag elől? Az *egyik rossz válasz*: Azért, hogy megmutassa ki a nyúl, akarom mondani ki az úr a háznál.

2. feladat (csoportos)

A csoportok kialakításához az előző modulban tervezett formát használjuk. Az elmúlt időszakban olvasott könyvek száma alapján többet és kevesebbet olvasók kerülnek egy-egy csoportba.

Csoportokban mintakérdéseket csinálnak egy mese első részének szövegéből az előző feladatban megismert szempontok szerint. A mese: Ozvári-Lukács Réka: Győző királyfi és barátai. In Napos mesék: ismerj meg és fogadj el! Pécel, Katica Kv. Műhely. 2017.

A történetet megtaláljuk pdf formátumban az Azolo-ban:

http://azolo.hu/images/mk/1005594_kerdes//NaposMesk-Gyzkirlyfisbartaikicsi.pdf .

Nyomtatva is átadható a diákoknak. A vak szereplővel való találkozás történetéig (a szöveg hossza 1100 karakter).

A három kérdéstípusból egyet-egyet célszerű a kiválasztott szövegre elkészíttetni. A kérdéseket ismertetik egymással, érvelnek, hogy miért éppen azt kérdezték és mi vezette őket a rossz válasz létrehozásában. Minden csoport kb. 15 percet kap a feladat megoldására. 5 perc a bemutatás.

E feladat megoldása során tesz szert minden csapat a kérdéskészítés gyakorlatára, melyet a következő, záró feladat megoldása során használnak.

3. feladat

A foglalkozásvezető bemutatja az Azolo űrlapot és annak kitöltési módját. Kivetíti, papíron kiosztja stb.

Minta az űrlapra (kivetítéshez):

3. kérdés:	Mi volt Kag zsákmánya?
	↑ ↓ Oldalszám: 7 Oldalon belül: Közepe Eleje Közepe Vége 1. 2. 3. 4.
Jó válasz:	Egy liba.
Rossz válasz:	Nyúl.
Rossz válasz:	Méretes ponty.
4. kérdés:	Hogy hangzik a rókák törvénye?
	↑ ↓ Oldalszám: 9 Oldalon belül: Közepe Eleje Közepe Vége 1. 2. 3. 4.
Jó válasz:	Úgy menj saját váradba is, mintha másé lenne.
Rossz válasz:	Surranj csendben, csak az ember meg ne lásson!
Rossz válasz:	Aki kapja, marja!
5. kérdés:	- Ez ér a legtöbbet. Öregapja vére van benne, ki első volt a nemzetségben. ... lesz a neve, mint az öregapjának - mondta Kag a kis rókakölyökre nézve.
	↑ ↓ Oldalszám: 10 Oldalon belül: Közepe Eleje Közepe Vége 1. 2. 3. 4.
Jó válasz:	Vuk ...
Rossz válasz:	Csirik ...
Rossz válasz:	Karak ...

A foglalkozásvezető közlése:

Az olvasás órája (Azolo) program záró fejezete következik. Most ugyan nem lesz egy egész óránk olvasásra, de annyi igen, hogy mindenki elcsendesedve be tudja fejezni az elkezdett mese olvasását, ezek lesznek az olvasás percek. Az olvasás közben esetleg megjelölhetitek a szövegben azokat a részeket, amelyekhez szívesen készítenétek kérdést és persze rossz válaszokat is. Az olvasás kb. 15 percet vesz igénybe. Aki korábban végez, elkezdheti a kérdések megfogalmazását – a csapatnak összesen 5 kérdést kell megfogalmazni. A kérdésekre további 10 perc áll rendelkezésetekre. A történetben előre haladva tegyétek fel a kérdéseket. A végén megpróbáljuk a csoportok összes kérdését a történet sorrendjében összerakni. Ne felejtsetek el a történet végéhez közeli részekre is kérdezni.

A csapatok tagjai tehát egyénileg elolvassák a mese további részét (még 8000 karakter), majd közösen kérdéseket (csapatonként 5 kérdés) és válaszokat fogalmaznak (akár kézírással is lehet, ha nincs számítógép vagy okos telefon). Az űrlapnak megfelelő adatlapra kerül a szöveg.

Minta a nyomtatáshoz (Melléklet: Üres űrlap kérdés készítéshez, a 3. modul 3. feladat)

A kérdések szerkesztése során a tanulók használhatják a helyesírási szabályzatot, az interneten elérhető segédeszközök is használhatók:

<http://www.magyarhelyesiras.hu/index.php>

<https://helyesiras.mta.hu/helyesiras/default/akh12>

A feladat megoldása során felkereshetik az Azolo valamelyik kérdéssorát és ötleteket vehetnek belőle.

Ha egy szövegben találnak különös, idegen, régies szavakat, azoknak megkeresik a pontos

jelentését. Ezt az ismertet felhasználják a kérdések szerkesztésében. <https://idegen-szavak.hu/>,

Kiaknázzák a szinonimák lehetőségét a kérdések megfogalmazásánál: <https://szinonimaszotar.hu/>

A használt segédletek:

A magyar helyesírás szabályai. 12. kiad. Budapest, Akadémiai Kiadó. 2015. 611 p.

Bakos Ferenc: Idegen szavak és kifejezések szótára. 3. kiad. Budapest, Akadémiai. 2013. 723 p.

O. Nagy Gábor, Ruzsiczky Éva: Akadémiai magyar szinonimaszótár. 2. átd. kiad., váltlan utánn. Budapest, Akadémiai Kiadó. 2016. 864 p.

IV.3.3. Értékelés

Zárásként a tanulók egy kört alkotva elmondják röviden, hogy milyen új ismereteket szereztek, milyen forrásokat használtak a feladat megoldásához. Milyen újdonsággal találkoztak munkájuk során. A csoportok értékelik a saját teljesítményüket. A foglalkozásvezető minden csoport munkáját elismeri, és szimbolikus ajándékként – ha lehetséges – személyre szabott olvasnivalót ajánl.

V. VÁRT EREDMÉNYEK

A tanulók a projekt elvégzése után

- tudatos olvasókká válnak, akik az olvasmányaik sokrétű kihasználási lehetőségeit ismerik,
- szívesen beszélgetnek olvasmányaikról, ajánlanak társuknak olvasni valót, tudatosan olvasnak,
- képesek a nem ismert szavakat, kifejezéseket könyvtári és internetes eszközök segítségével megismerni,
- képesek tudatosan szöveget szerkeszteni,
- képesek tudatosan információt gyűjteni egy-egy témáról,
- képesek tudatosan használni a világhálót,
- képesek a kapott információkat értékelni, összehasonlítani, szelektálni,
- képesek önállóan vagy csoportban feladatokat megoldani,
- képesek az összegyűjtött információkból egy rövid szöveg (kérdések és válaszok) megalkotására.

VI. ESZKÖZLISTA

A tanulást segítő eszközök:

- digitális, illetve egyéb oktatástechnikai eszközök alkalmazása (számítógép, okos tábla, projektor, okos telefon),
- hagyományos könyvtári eszközök (szótárak, lexikonok),
- interneten elérhető adatbázisok, hasznos linkek.

VII. SZAKIRODALOM-JEGYZÉK

a felhasznált nyomtatott és digitális anyagok, adatbázisok, linkek

110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet A Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról. http://ofi.hu/sites/default/files/attachments/mk_nat_20121.pdf

Bakos Ferenc: Idegen szavak és kifejezések szótára. 3. kiad. Budapest, Akadémiai. 2013. 723 p.

Magyar értelmező kéziszótár. Főszerk. Pusztai Ferenc, szerk. Gerstner Károly et al. 2. átd. kiadás. Budapest, Akadémiai. 2003. XXIV, 1507 p.)

A magyar helyesírás szabályai. 12. kiad. Budapest, Akadémiai Kiadó. 2015. 611 p.

Magyar nagylexikon: [szerk. Barabás Éva et al.]. Budapest, Akadémiai Kiadó. 1993-2004.

O. Nagy Gábor, Ruzsiczky Éva: Akadémiai magyar szinonimaszótár. 2. átd. kiad., váltlan utánn. Budapest, Akadémiai Kiadó. 2016. 864 p.

Linkek

www.azolo.hu

http://azolo.hu/images/mk/1005594_kerdes//NaposMesk-Gyzkirlyfisbartaikicsi.pdf

<https://idegen-szavak.hu/>,

<http://www.magyarhelyesiras.hu/index.php>

<https://hu.wiktionary.org/wiki/>

<https://wikiszotar.hu/ertelmezo-szotar/>

<https://helyesiras.mta.hu/helyesiras/default/akh12>

<https://szinonimaszotar.hu/>

VIII. MELLÉKLETEK

2. modul 2. feladat (A Mi az AZOLO? – Diákoknak című menüpont részletes megismerése) kérdései

a) Minek a játékos rövidítése az Azolo név?

b) Kiket hív olvasásra Azolo?

c) Azolo, aki éppen most olvasta azt a könyvet, amelyiket Te is, milyen kérdéseket tesz fel?

2. modul 4. feladat (A csapatok a továbbiakban a foglalkozás vezetője által választott és az Azolo-ban feldolgozott egyik műről gyűjtenek és rendszereznek adatokat) **kérdései**

Kérdések a könyvek ismertetéséhez:

Mivel ajánlják az Azolo-ban és más internetes helyeken a könyvet. (Ha ismered a könyvet, mit tennél még hozzá ezekhez az ismertetőkhöz?)

Mit tudtak meg a könyv írójáról (csak néhány jellemző adat)?

A könyvtárak katalógusaiban megtalálható-e a könyv? (Minél több könyvtár katalógusát nézzétek meg, pl. nézzétek meg a településeket, a megyétek könyvtárában és az Országos Széchényi Könyvtárban is!) Írjátok le, ha találtátok meg és hol nem!

Találtatok-e arról adatot, hogy a könyv éppen ki van kölcsönözve az adott könyvtárból?

Találtak-e információt arról, hogy a kötet mennyire népszerű? (Ezt pl. úgy is meg lehet állapítani, hogy ki van-e kölcsönözve, esetleg valamelyik leírásban, ismertetőben arról írtak, hogy népszerű, de megpróbálhattok mást is.)

A könyvről összegyűjtött információk segítségével, melyeket a papírra feljegyeztetek, a csapat egy tagja rövid (1-2 perc) szóbeli összefoglalót mond. A csapat tagjai ezt néhány mondatban kiegészíthetik, ha valami fontos kimaradt.

Kérdésszerkesztő feladatlapok az Azolo-hoz

1.

Üres űrlap kérdés készítéshez (a 3. modul 3. feladat)

A mű szerzője:

A mű címe:

Kiadó:

Kiadás éve: (könyvek esetében ez feltétlenül szükséges adat, mert az oldalakra való hivatkozás – a hol a válasz található a kérdésre – csak abban a kiadásban lehet érvényes)

1. kérdés

Oldalszám (ahol a válasz található):

Oldalon belül (megjelölni a megfelelőt) eleje vége közepe:

Jó válasz:

Rossz válasz:

Rossz válasz:

2. kérdés

Oldalszám (ahol a válasz található):

Oldalon belül (megjelölni a megfelelőt) eleje vége közepe:

Jó válasz:

Rossz válasz:

Rossz válasz:

3. kérdés
Oldalszám (ahol a válasz található):
Oldalon belül (megjelölni a megfelelőt) eleje vége közepe:
Jó válasz:
Rossz válasz:
Rossz válasz:

4. kérdés
Oldalszám (ahol a válasz található):
Oldalon belül (megjelölni a megfelelőt) eleje vége közepe:
Jó válasz:
Rossz válasz:
Rossz válasz:

5. kérdés
Oldalszám (ahol a válasz található):
Oldalon belül (megjelölni a megfelelőt) eleje vége közepe:
Jó válasz:
Rossz válasz:
Rossz válasz:

2.

Minta: Kitöltött adatlap

A mű szerzője: Fekete István

A mű címe: Vuk

Kiadó: Móra Könyvkiadó

Kiadás éve: **2009 (ez feltétlenül szükséges adat, mert az oldalakra való hivatkozás – a hol a válasz található a kérdésre – csak abban a kiadásban lehet érvényes)**

1. kérdés: Lefelé hajlott a nap, búcsúzóul még betekintett az erdőbe, hol hosszúra nyúlt az árnyék. Zümmögve-dongva szálltak nagy esti bogarak. Melyik napszakban indul a történet?

Oldalszám: 5

Oldalon belül: Eleje

Jó válasz: Estefelé.

Rossz válasz: Éjszaka.

Rossz válasz: Reggel.

2. kérdés: – Megállj füstös! Nem sokáig zavarod a vadászatomat! Csak ne lenne annyi gondom a fiatalokkal, elrontanám a füttyülődet... Ki mondta a történetben?

Oldalszám: 6

Oldalon belül: Közepe

Jó válasz: Kag.

Rossz válasz: Iny.

Rossz válasz: A vadász.

3. kérdés: Mi volt Kag zsákmánya?

Oldalszám: 7

Oldalon belül: Közepe

Jó válasz: Egy liba.

Rossz válasz: Nyúl.

Rossz válasz: Méretes ponty.

4. kérdés: Hogy hangzik a rókák törvénye?

Oldalszám: 9

Oldalon belül: Közepe

Jó válasz: Úgy menj saját váradba is, mintha másé lenne.

Rossz válasz: Surranj csendben, csak az ember meg ne lásson!

Rossz válasz: Aki kapja, marja!

5. kérdés: – Ez ér a legtöbbet. Öregapja vére van benne, ki első volt a nemzetségben. ... lesz a neve, mint az öregapjának – mondta Kag a kis rókakölyökre nézve.

Oldalszám: 10

Oldalon belül: Közepe

Jó válasz: Vuk ...

Rossz válasz: Csirik ...

Rossz válasz: Karak ...

6. kérdés: Iny, hogyan nevezte a Simabőrű Ember puskáját?

Oldalszám: 11

Oldalon belül: Közepe

Jó válasz: Átkozott villámló.

Rossz válasz: Hangos mennydörgés.

Rossz válasz: Veszélyes villámlás.

7. kérdés: Szú a kis sün bőréből ezer tűske mered ezerfelé, ha bajt érez összegömbölyödik. Ezért nehéz „levadászni”, vagyis ...

Oldalszám: 12

Oldalon belül: Vége

Jó válasz: ... nem adja olcsón a húsát.

Rossz válasz: ... okos, mint a nádiveréb.

Rossz válasz: ... süket, mint az ágyú.

8. kérdés: Hogyan hívták a Simabőrű ember legjobb barátját, akit Kag csak gyalázatos árulónak, szégyellnivaló rokonnak nevezett?

Oldalszám: 17

Oldalon belül: Eleje

Jó válasz: Vahur.

Rossz válasz: Vihar.

Rossz válasz: Morzsa.

9. kérdés: Hogyan palástolta (álcázta) Vahur azt, hogyKag becsapta?

Oldalszám: 20

Oldalon belül: Közepe

Jó válasz: Hazugsággal, azt híresztelte, hogy Kurra maradt alul Kaggal szemben.

Rossz válasz: A komondornak pont az ellenkezőjét mesélte.

Rossz válasz: Úgy magyarázta, mintha a véletlenek játszottak volna össze ellene.

10. kérdés: Az emberek úgy mondjuk, hogy a „halálban egyesültek”, történetünkben pedig mindketten Kag gyomrában olvadtak össze. Melyik két állatra gondoltam?

Oldalszám: 25

Oldalon belül: Eleje

Jó válasz: Csirikre és Cinre.

Rossz válasz: Gegére és Cinre.

Rossz válasz: A tyúkra és a kakasra.

11. kérdés: Miért utálta Kag oly nagyon Füstöst, a feketerigót?

Oldalszám: 27

Oldalon belül: 2. bekezdés

Jó válasz: Hangosan szidta Kagot, ha meglátta, ebből bárki megtudhatta merre jár.

Rossz válasz: Ő volt a legpletykásabb állat az erdőben.

Rossz válasz: Sokszor meg szeretne volna szorongatni a rigó nyakát, de az ügyesebb volt nála.

12. kérdés: Kalán a nagy füleivel (ami nyulaknál nem is olyan feltűnő), ha izgalomba jött ...

Oldalszám: 28

Oldalon belül: Eleje

Jó válasz: ... füleinek élénk billegetésével fejezte ki.

Rossz válasz: ... csuklani kezdett.

Rossz válasz: ... megpödörte a bajuszát.

13. kérdés: Miért futott el Kalán Kag elől?

Oldalszám: 28

Oldalon belül: Közepe

Jó válasz: Kalánnak kisfiai voltak. Nemcsak magáért, értük is futott.

Rossz válasz: Voltak még tervei az életben, nem akart Kag kedvenc vacsorája lenni.

Rossz válasz: Azért, hogy megmutassa ki a nyúl, akarom mondani ki az úr a háznál.

14. kérdés: Hogyan nevezik a nyulak öreg tudományát, amikor villámgyorsan fordulnak hol balra, hol jobbra a fák között?

Oldalszám: 28

Oldalon belül: Közepe

Jó válasz: Zegzugolás.

Rossz válasz: Szegletelés.

Rossz válasz: Bujócska.

15. kérdés: Az ember tette oda Kag barlangjának bejáratához. Mi volt az a valami, ami rejtélyesen zörrent, és azt mondta: nem szabad!

Oldalszám: 34

Oldalon belül: Közepe

Jó válasz: Egy darab újságpapír.

Rossz válasz: Takaró.

Rossz válasz: Papírdoboz.

16. kérdés: Ki mérte a végső csapást Kagra és családjára?

Oldalszám: 40

Oldalon belül: Közepe

Jó válasz: Fickó, a fővadász ebe.

Rossz válasz: Csufi a tacsókó.

Rossz válasz: Finánc, az erdész kutyája.

17. kérdés: Miért pusztultak el kis Vuk testvérei?

Oldalszám: 42

Oldalon belül: Vége

Jó válasz: Ásás közben rájuk szakadt a föld.

Rossz válasz: Éhen haltak, miután a szülők elpusztultak.

Rossz válasz: A vadászok kutyái széttépték őket.

18. kérdés: Bár sörétektől nyúlt ki, de mégis a kis róka talált rá. Ki volt Vuk első zsákmánya?

Oldalszám: 47

Oldalon belül: Közepe

Jó válasz: Tás, a vadkacsa.

Rossz válasz: Kalán, a kisnyúl.

Rossz válasz: Unka, a béka.

19. kérdés: Kalán szerint miért bántja az ember a rókákat?

Oldalszám: 56

Oldalon belül: Vége

Jó válasz: Sajnálja tőlük amit megesznek, és a bundájuk is kell neki.

Rossz válasz: Azért, mert fél tőlük.

Rossz válasz: Szerencsétlenséget hoz az emberre.

20. kérdés: Igaz-e, hogy Karak nem szeretett Nyaúval, a macskával vesződni?

Oldalszám: 58

Oldalon belül: 3. bekezdés

Jó válasz: Igen, mert bár jó a húsa, de veszedelmes karmai vannak. Látott már félszemű rókát, akit Nyaú tett csúffá.

Rossz válasz: Nem, a macska nem ellenfél egy róka számára.

Rossz válasz: Nem, csak Karak nem szeretett a Simabőrű háza táján vadászni. Annál jobban féltette a bőrét.

21. kérdés: Az előbb még vízbe akarta lökni, most pedig meghunyászkodva (alázatosan) állt a kisoróka előtt. Ki ő?

Oldalszám: 65

Oldalon belül: Közepe

Jó válasz: Sut, az idegen róka.

Rossz válasz: Szi, a kígyó.

Rossz válasz: Hú, a fülesbagoly.

22. kérdés: Melyik NEM szerepel a történetben Karak intelmei között, miért óvakodjon Vuk a vadász házáatól?

Oldalszám: 70

Oldalon belül: Középe

Jó válasz: Aki merész az bátor, de sokszor meggondolatlan. Legnagyobb ellenség a Simabőrű.

Rossz válasz: Csupa csapda az egész, és Vahur egész családja őrzi.

Rossz válasz: Simabőrű villámló bottal járkál, hogy mindent elpusztítson.

23. kérdés: Hol élt Vuk lánytestvére, akit a Simabőrű csak Pannának hívott?

Oldalszám: 76

Oldalon belül: Középe

Jó válasz: A Simabőrűnél az erdészháznál, rabságban.

Rossz válasz: Egy cirkuszi társulatnál.

Rossz válasz: Bent a faluban fogságban.

24. kérdés: – A szél zörgetse csontjait Csinek és bandájának, és tetűk egyék meg Rát, azt a piszkos körmű tolvajt! – kiáltotta Karag. Vajon miért kelt ki így magából?

Oldalszám: 81

Oldalon belül: Vége

Jó válasz: Nyakukra hozták a Simabőrűt.

Rossz válasz: Holnap learatják a búzamezőt.

Rossz válasz: Megették a rókák kajáját.

25. kérdés: Az égen elvált két felhő, és a nyíláson ragyogva úszott át a hideg fény, az éjszaka lámpása. Mit hívnak az emberek az éjszaka lámpásának?

Oldalszám: 89

Oldalon belül: Középe

Jó válasz: Holdvilágot.

Rossz válasz: Csillagokat.

Rossz válasz: Göncöl szekeret.

26. kérdés: Vuk szép lassan megnőtt, megerősödött. Sok borsot tört a vadász orra alá, vagyis bosszantotta. Olyan láthatatlan volt, mint ...

Oldalszám: 104

Oldalon belül: Középe

Jó válasz: ... éjjel a pókháló.

Rossz válasz: ... a szél.

Rossz válasz: ... nappal az árnyék.

27. kérdés: Hogyan végezte Karag a történet szerint?

Oldalszám: 107

Oldalon belül: Eleje

Jó válasz: A Simabőrű lyukasztotta ki a bundáját.

Rossz válasz: Végelgyengülésben, öreg korában pusztult el.

Rossz válasz: A jegyző úr farkaskutyája kapta el a nyakát.

28. kérdés: Miért nem szerette kis Vuk és Iny a telet?

Oldalszám: 109

Oldalon belül: Közepe

Jó válasz: Csapásuk megmaradt, és aki akart, olvashatott belőlük.

Rossz válasz: Nehezebb volt élelmet szerezni.

Rossz válasz: Nem tudtak elég vastag bundát eresztetni.

29. kérdés: A regény végén kis Vuk találkozott Cselével. Milyen kapcsolatba keveredtek?

Oldalszám: 113

Oldalon belül: Vége

Jó válasz: Ő lett Vuk párja.

Rossz válasz: Vetélytársak lettek.

Rossz válasz: Ő lett a legnagyobb ellensége.

30. kérdés: A faluban megkonduló harang, és az egyre álmosodó csillagok... közelségét jelezték.

Oldalszám: 114

Oldalon belül: Vége

Jó válasz: ... a virradat ...

Rossz válasz: ... az éjfél ...

Rossz válasz: ... a hajnal ...